

Detaillen af, hvad der er i de sidste 6 Aar er gjort i denne Retning i Kjøbenhavn, da det vilde trætte det høie Thing, men jeg har dog anset det for hensigtsmæssigt at forudskikke en Del statistiske Oplysninger passende netop ved Forelæggelsen af Loven, for at de kunne være nærværende for de ærede Herrer ved første Behandling, og jeg skal tillade mig at stille den Anmodning til den høitærede Formand, at disse Oplysninger maa, naar jeg nu afleverer dem til Trykkeriet, blive trykkede til Medlemmernes Underretning. Nu skal jeg indskrænke mig til at gjøre opmærksom paa, at der i det Hele taget her i Kjøbenhavn, ikke paa Spekulation, ikke for at tjene Noget, men alene for at imødekomme den tilstedeværende Trang, i de 6 Aar siden 1865 er opført 130 Huse til en samlet Sum — jeg medregner ikke den af Godseier Hage opførte Bygning, hvorom jeg endnu ikke har faaet statistiske Oplysninger — af 1,100,000 Rbd. Der er paa den Maade bygget 1,375 Leiligheder alene for den arbejdende Klasse, uden at jeg heri medtager Inspektorboliger, eller hvad der til den talrige Befolknings Velvæmmeligheder er opført til Udsalg af Høser- og Urtekravvarer, og disse 1,375 Leiligheder blive beboede af 5,250 Mennesker, det vil altsaa sige, at der kun er enkelte af de mange Kjøbstæder her i Landet, der have flere Indbyggere end disse i 6 Aar opførte Huse i Kjøbenhavn. Jeg anfører disse Oplysninger, som jeg ikke tror ere kjendte af Mange, selv ikke i det høie Thing, for at imødegaa, hvad der er blevet sagt om, at der ikke i de sidste Aar er udrettet Noget for Arbejderne her i Kjøbenhavn. Dette Resultat er i det Væsentlige fremkommet eller dog meget væsentlig blevet understøttet ved Loven af 1866, idet man, naar man vil se næriere efter, vil finde, at de, som have villet opføre Leiligheder, større end 64 Kvadratalen — der er nemlig Nogle, som have bygget Leiligheder paa 77—91 Kvadratalen, og der er endog Nogle, hvis Leiligheder bestaa af 4 Bærelser hver med et Kvadratum af 100—106 Alen — have været nødt til at opføre deres Bygninger udenfor Stadens Grund om end ganske vist lige tæt derved, hvilket dog naturligtvis er til Besværlighed for Arbejderne,

da det forlænger Veien for dem til de Stæder, hvor de arbeide. Det Gode at kunne bygge saadanne større Leiligheder har man altsaa kun vundet ved paa den anden Side at maatte lade Arbejderen hver Dag gaa en længere Vej fra og til sit Arbeide. Vi leve jo nu i en meget bevæget Tid, og man ser sig fra alle Sider om efter, hvad der er at gjøre for den store Arbejderbefolkning, thi at der er bygget Boliger til 5,250 Mennesker eller maaske for 5,400, naar vi faae det Hele samlet, gjør ikke Sagen klar. Der maa nødvendigvis bygges andre Boliger, og dette er saameget mere nødvendigt, som man maa tro, at Kjøbenhavns Kommunerepræsentation ikke længere vil lade saadanne Leiligheder eksistere som dem, der findes i Pedermadsensgang, thi naar disse Huse, eller Pesthuler kan jeg gjerne sige, blive borttagne, skal den deri boende Befolkning jo et andet Sted hen. Der maa altsaa bygges ikke ubetydeligt, og da Glaciets Bebyggelse nu er forestaaende, vil der jo der kunne opføres mange Arbejderboliger. De Mænd og de Foreninger, som have tænkt herpaa, ere imidlertid komne til det Resultat, at det før nævnte Kvadratum er for lidet efter Nutidens Fordringer. Hvad Arbejderfamilier med Rette kunne fordrø, er over 64 Kvadratalen, og Forslagsstillerne have for at imødekomme Ønsket om at kunne faae bygget større Leiligheder, indbragt dette Lovforslag, der gaar ud paa at forandre 64 Kvadratalen til 72 Kvadratalen. Ganske vist kunde baade min høitærede Medforslagsstiller og jeg have ønsket at gaa noget videre, men af Hensyn til den store Sum, som baade Kommunen og Staten derved maatte afse, have vi ikke turdet gaa videre. Ved at henvende os til den meget ærede Embedsmand under Kjøbenhavns Kommunalvæsen, som har med denne Sag at gjøre, have vi gjort os Umage for at faae at vide, hvor mange Leiligheder der var mellem 64 og 72 Kvadratalen, og hvor stor en Sum det maatte ansættes til, som dels Staten, dels Kommunen maatte afse, naar der blev givet Tilladelse til, at alle Leiligheder, som bebos af een Familie, og som ikke ere over 72 Kvadratalen, bleve frit for Bygningsstat, naar de kommunale Statter lignedes paa samme Basis;